

CHREST VAKFI TÜRKİYE DENEYİMLERİ

VAKA ANALİZİ

TÜSEV
Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı
Third Sector Foundation of Turkey

Türkiye'nin çeşitli illerindeki STK'lara on yılı aşkın bir süredir hibe desteği veren Chrest Vakfı'nın uluslararası bir kuruluş olarak Türkiye deneyimleri ve sivil topluma katkıları incelenmektedir.

Chrest Vakfı, 1999 yılında Jeff Jensen ve Lou Anne King Jensen tarafından Teksas, Amerika'da kuruldu. Bağışçılık geleneği olan ailelerden gelen Jeff ve Lou Anne Jensen; ABD'de dezavantajlı çocuklar, diyabet araştırmaları ve sosyal girişimler gibi alanlara yönelik mali desteklerine 2001 yılında uluslararası bir boyut katarak Türkiye'deki STK'lara mali ve teknik destek vermeye başlamışlardır.

Chrest Vakfı, 2001-2012 yılları arasında Türkiye'nin çeşitli illerinde faaliyet gösteren 40 STK'nın yaklaşık 100 projesine destek sağlamıştır. Vakfın 2001 yılından bu yana Türkiye'deki STK'lara sağladığı destek 3 milyon Dolar'ın üzerindedir.¹

Türkiye ile ailece yaptıkları bir seyahat ve Mısır'da katıldığı bir uluslararası toplantı sonucunda tanışan Chrest Vakfı kurucusu ve başkanı Lou Anne King Jensen, vakfın mali desteklerini Türkiye'ye yönlendirme kararını şöyle açıklamaktadır:

"Vakfımızın kaynakları sınırlı olduğundan, var olan kaynakları birden çok ülkeye dağıtmak yerine tek ülke üzerinde yoğunlaşmanın daha etkili sonuçlar yaratacağını düşündük. Desteklerimizi tek bir ülkeye yönlendirerek ülkenin dinamiklerini daha iyi anlayabileceğimize, o ülkede yaşayanlarla daha yakın ilişkiler kuracağımıza ve toplum tarafından belirlenen sosyal hedeflere ulaşılmasına daha fazla katkı sağlayacağımıza inanıyoruz."

Chrest Vakfı temsilcileri, Türkiye'ye yaptıkları ziyaretlerde çeşitli STK'lar, akademisyenler, iş insanları ve kamu yetkilileri ile görüşerek bir stratejik planlama sürecine girmişler ve vakfın destek sağlayacağı ana alanları *toplumsal cinsiyet eşitliği, kültür ve sanat yoluyla iletişim ve diyalog* olarak belirlemişlerdir. Yılda 2 ila 16 arasında projeye, en az 2.000 en fazla 150.000 Dolar hibe desteği sağlayan Chrest Vakfı; Ankara, Batman, Bingöl, Kapadokya, Diyarbakır, İstanbul ve Van gibi farklı şehirlerde çalışan STK'lara mali destek sağlamıştır.²

"Toplumların kendi ihtiyaçlarını en iyi kendilerinin bildiği" felsefesiyle yola çıkan Chrest Vakfı, program alanları kapsamında desteklediği projelerin bölgedeki sosyal sorunlara yaratıcı ve yenilikçi çözümler üretmesini önemsemektedir. Chrest Vakfı'nın temel hibe politikaları, STK'larla uzun vadeli ortaklıklar kurmak, hibe verilen kuruluşların şeffaf ve hesap verebilir olmasına önem vermek ve hibe verilen projelerin etkilerine yönelik izleme ve değerlendirme çalışmaları yapmak çerçevesinde gerçekleştirilmektedir. Lou Anne King Jensen, Türkiye'den iletilen proje tekliflerinin "genellikle benzer konulara odaklandığını fakat proje faaliyetlerinin bölgelere göre bazı farklılıklar gösterdiğini" dile getirmektedir.

Chrest Vakfı Yönetim Kurulu, hibe almaya hak kazanan projeleri, proje bölgelerini yakından tanıyan Türk danışmanlarının desteği ile belirlemektedir. Hibe alan kuruluşların çalışmaları ve projelerin etkisi ise faaliyet raporları ve finansal raporlarla takip edilmektedir. İzleme ve değerlendirme için kullanılan bir diğer yöntem ise, vakıf yetkililerinin yaptığı saha ziyaretleridir.

Yaptığı ziyaretler ve görüşmelerle Türkiye'nin politik, siyasi ve ekonomik gündemini yakından takip eden Jensen'in Türkiye'de üçüncü

¹ 2001-2012 Desteklenen Projeler. Chrest Vakfı. Erişim Tarihi: 5 Şubat 2012. <http://www.chrestfoundation.org/TR/grantsawarded.asp> adresinden ulaşabilirsiniz.

² Yukarıda belirtilen şehirler bahsedilen STK'ların kuruldukları illerdir. Chrest Vakfı tarafından desteklenen projelerin bir kısmı bu illerin dışında da yürütülmektedir.

sektörün son 12 yılda yaşadığı gelişmelerle ilgili yorumları şöyledir:

“Son 12 yılda tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de büyük değişiklikler oldu. Türkiye’deki kuruluşlarla çalışmaya başladığımda toplantı tarihlerimizi faksla belirliyorduk... Son 12 yılda, Türkiye’de sivil toplumun faaliyet gösterdiği ortamın yasal reformlarla daha elverişli hale geldiğini söylemek mümkünse de bazı zorlukların devam ettiğini görüyoruz. STK’ların mali kaynaklara erişimindeki zorluklar önemli sorunlar arasında. Bununla birlikte, daha önceki yıllarda toplumda tabu olarak görülen konuların sivil toplumun oynadığı etkin rol sayesinde kamusal alanda tartışılabilir hale geldiğini düşünüyorum.”

Özellikle İstanbul dışında faaliyet gösteren STK’ların büyük bir kısmının fon bulma sıkıntısı yaşadığını dile getiren Jensen, yabancı dilin uluslararası fonlardan faydalanmak isteyen kuruluşların önünde büyük bir engel olduğunun altını çizmektedir. Hibe veren bir kuruluş olarak Chrest Vakfı’nın STK’lardan gelen proje tekliflerinde gözlemlendiği temel eksikliklerin ise; projelerin amaç, hedef ve etki değerlendirme kriterlerinin gerçekçi şekilde belirlenmemesi, proje bütçelerinde görülen hesaplama hataları ve raporların teslim tarihlerinde yaşanan gecikmelerdir. Ancak, benzer sorunların birçok ülkedeki STK’lar tarafından yaşandığının da altını çizmektedir.

Hibe programını karşılıklı öğrenme ve birlikte gelişme prensiplerine bağlı kalarak sürdürmeye devam eden Chrest Vakfı, Türkiye’deki STK’lara destek sağlayan öncü Amerikan vakıfları arasında yer almaktadır. Vakıf, Türkiye’nin farklı illerinde faaliyet gösteren STK’ların proje yazımı ve yönetimi konusunda kapasitelerinin gelişmesine destek sağlarken; kurduğu uzun süreli ortaklıklar ve mali destekleriyle de STK’ların sosyal sorunlara bölgesel çözümler üretmesinde de aracı olmaktadır.

Chrest Vakfı’nın Uluslararası Fonlardan Faydalanmak İsteyen STK’lara Önerileri:

- **Yabancı dil, uluslararası kuruluşlarla iletişimde önemli engellerden biri. Kuruluşların yabancı dil bilen gönüllüleri kaynak geliştirme faaliyetlerine dâhil etmeleri bu engelin aşılmasına katkı sağlayabilir.**
- **Kuruluşunuz ile ilgili bilgi ve belgelerin (bir kısmının) İngilizceye çevrilmesi destek sağlayabilecek uluslararası kuruluşların sizi ve çalışmalarınızı tanımasını kolaylaştıracaktır. İngilizce bilen gönüllülerden bu konuda destek isteyebilirsiniz.**
- **Proje döngüsü, stratejik planlama ve programların değerlendirilmesi gibi konulardaki eğitim desteklerinden faydalanarak proje tekliflerinizi geliştirebilir ve kuruluşunuzun hedeflerine daha etkili bir şekilde ulaşmasına katkı sağlayabilirsiniz.**
- **Uluslararası kuruluşlarla kurulacak ortaklıkları içişlerinize bir müdahale yerine karmaşık sosyal sorunların çözümü için karşılıklı bilgi, deneyim ve yaklaşım paylaşımı olarak değerlendirebilirsiniz. Bu tür ortaklıklar birlikte düşünmek ve çözüm üretmek için faydalı bir zemin hazırlayacaktır.**